

op Feijenoord bestaande, van den grond en vooral ook van het water harer omgeving veroorzaken, bleek ons, tijdens bovengenoemde bezoek aan die bergplaatsen gebracht, zoowel uit de groote hoeveelheid petroleum, die in de haven en in harer nabijheid op de rivier drijvende werd gevonden, als uit de klachten en mededelingen van de in de omgeving van het Mallegat verblijfhoudende personen'. En ook al werden de gevolgen van de verontreinigingen op dat moment nog niet zo gevoeld, de onderzoekers waren er zich van bewust dat er sprake was van een tijdbom: 'Het met petroleum bedekte water zal dan door het hele eiland verspreid worden'. Deze waarnemingen leidden tot enkele (ongevraagde) aanbevelingen om de verontreiniging tegen te gaan: het laden, lossen en schoonmaken van de schepen op stroom zou verboden moeten worden en alleen nog maar plaats mogen vinden in een insteekhaven die met sluisdeuren van het overige oppervlaktewater zou moeten kunnen worden afgesloten. Tegelijkertijd waren bodembeschermende maatregelen noodzakelijk. 'Ten einde de verontreiniging van den omliggenden grond, die, gelijk tal van feiten, waargenomen bij de tegenwoordige bergplaatsen, bewijzen, eveneens over grooten afstand plaats heeft, zooveel mogelijk tegen te gaan en onschadelijk te maken, zullen inrichtingen in het leven moeten worden geroepen, waardoor de in de pakhuizen uitgelekte petroleum het indringen in den grond belet en hare verzameling, bijvoorbeeld in cisternen, verkregen wordt'. En ze vervolgden met de voorvaderlijke variant van een bodemongeschiktheidsverklaring: 'Tevens is het wenschelijk, dat de strook grond, die de landzijde van zoodanig terrein omgeeft, voor bebouwing met woningen ongeschikt worde verklaard'. Niet geheel verwonderlijk en zoals waarschijnlijk door de opdrachtgevers van hen verwacht werd, besloten de onderzoekers hun rapport met het advies nieuwe bergplaatsen te bouwen 'benedenwaarts de stad aan de rivier'.⁴⁴⁾

In bezit van goed, zuiver water

Op 7 oktober 1874 vond er een hoorzitting plaats in de gemeente Charlois. De aanleiding vormde een vergunningaanvraag van de firma Pakhuismeesteren voor een bergplaats voor opslag en aflevering van petroleum. Tegenover de representanten van Pakhuismeesteren hadden de volgende Charloise burgers plaatsgenomen: Leendert van Renswoude, Dirk van Hilten, Pieter Pors (landbouwers), Ary Hordijk (gemeentebode), Ludolf Bekker (opzichter